



T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :E-75833232-610-6641419
Konu :Soru Önergeleri

GÜNLÜDÜR
21/02/2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

7/23067

İlgi : 07.02.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1579279 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza intikal eden, Adana Milletvekili Sayın Ayhan BARUT tarafından tevcih edilen 7/23067 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:D88D069A-C646-4970-BEF1-81819E8668C2

Belge Doğrulama Adresi:<https://www.turkiye.gov.tr/stb-cbys>

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA

Telefon :2015426

Bilgi İçin: Ayşe Neslihan GÜNDÜZ Uzman

Faks:2016103

e-posta:neslihan.gunduz@sanayi.gov.tr

Kep:sanayiveteknolojibakanligi.strateji@hs01.kep.tr

İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr



ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN AYHAN BARUT'UN

7/23067 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Türkiye'nin imalat sanayi sektörü, teknoloji yoğunluğuna göre sınıflandırıldığında, düşük ve orta-düşük teknolojili sektörlerin ağırlıkta olduğu görülmektedir. Bu durum, ekonomimizin düşük katma değerli ve düşük nitelikli emeğe dayanan sektörlerde yoğunlaştığını göstermektedir.

Özellikle, yüksek teknolojili ürünlerin imalat sanayi ihracatındaki payının %3,5 gibi düşük seviyelerde olması, rekabet gücümüzü olumsuz etkilemektedir.

Bu bağlamda;

Soru 1- İmalat sanayimizin teknoloji yoğunluğunu artırmak amacıyla Bakanlığınızca yürütülen mevcut projeler ve teşvik programları nelerdir?

Soru 2- Yüksek teknolojili ürünlerin imalat sanayi ihracatındaki payını artırmak için hangi stratejiler uygulanmaktadır?

Soru 3- Düşük ve orta-düşük teknolojili sektörlerin, orta-yüksek ve yüksek teknolojili sektörlere dönüşümünü sağlamak için planlanan somut adımlar nelerdir?

Soru 4- İmalat sanayinde Ar-Ge harcamalarının artırılması için özel sektör ve kamu iş birliğini teşvik eden mekanizmalar nelerdir?

Soru 5- Teknoloji yoğunluğu yüksek sektörlerde faaliyet gösteren firmaların ithal girdi bağımlılığını azaltmak için ne tür politikalar uygulanmaktadır?

Soru 6- İmalat sanayinde katma değeri artırmak ve kayıt dışılığı azaltmak için Bakanlığınızın yürüttüğü denetim ve teşvik çalışmaları nelerdir?

CEVAPLAR:

Cevap 1-2-3-4-5-6- Bakanlığımızca; ülkemizde yüksek ve orta-yüksek teknoloji seviyesindeki ürünlere yönelik yatırımları teşvik etmek amacıyla "Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı (Hamle)" ve "Yüksek Teknoloji Yatırım Programı HIT-30"un yanı sıra proje bazlı Yatırım Teşvik sistemi başta olmak üzere; Ar-Ge, yenilikçilik ve teknolojik dönüşüm ile yüksek katma değerli ürünlerin üretimini desteklemeye yönelik çeşitli uygulamalara yoğun bir şekilde devam edilmektedir.

Bunlardan Hamle Programı kapsamında 2019 yılında Makine Çağrısı, 2021'de ise Mobilite, Üretimde Yapısal Dönüşüm, Sağlık ve Kimya Ürünleri, Dijital Dönüşüm çağrıları açılmıştır. Belirtilen çağrılar ile desteklenmesi uygun bulunmuş ve izleme süreçleri yürütülmekte olan 162 proje vardır. Mevcut durumda, beş çağrı kapsamında; 2025 yılı rakamlarıyla 16,2 milyar TL'si Ar-Ge harcaması olmak üzere toplamda 138,3 milyar TL tutarında yatırım desteklenmektedir. Program çerçevesinde 2024 yılında Yükselen Yenilikçi Teknolojiler Çağrısı yayınlanmış olup bu çağrıya yapılan 372 başvurunun değerlendirme süreci devam

etmektedir. Çağrıda; yüksek ve orta-yüksek teknoloji seviyeli 1058 öncelikli ürün, 6 ana başlık altında 358 yenilikçi teknoloji alanı ve yerli sanayimizin gelişimi için kritik 34 hammadde yer almaktadır.

Ülkemizi yüksek teknoloji yatırımlarının odağı haline getirmesi öngörülen “HIT-30 Yüksek Teknoloji Yatırım Programı” ise 2024 yılında başlatılmıştır ve program vasıtasıyla, vergi teşvikleri ve hibe desteklerinden oluşan toplam 30 milyar Dolar büyüklüğünde bir kaynağın yüksek teknoloji yatırımlarına yönlendirilmesi planlanmaktadır.

Bakanlığımızca yürütülen, Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi (YTAK) uygulaması kapsamında ise firmaların yatırım projeleri için alacakları Teknoloji/Strateji puanı dikkate alınarak, toplam yatırım tutarı en az 1 milyar TL olan yatırım projelerine aracı bankalar kanalıyla YTAK tahsis edilebilmektedir. Ayrıca; Sanayi İş Birliği Projeleri (SİP) Programı çerçevesinde, kamu alımları yoluyla yerli sanayinin geliştirilmesi hedeflenirken ihalelerde, tedarik sözleşmesi kapsamında yurt içindeki şirketler ile kurum ve kuruluşlar tarafından yurt içinde üretilen ürünlerin kullanımı zorunlu hale getirilebilmektedir.

Yüksek teknolojili ürünlerin imalat sanayi ihracatındaki payını artırmak için uygulanan stratejilere örnek olarak ise “Mobilite Araç ve Teknolojileri Yol Haritası” ile “Akıllı Yaşam ve Sağlık Ürün ve Teknolojileri Yol Haritası” belirtilebilir. Bu iki yol haritasında belirlenen eylem ve kritik proje önerilerinin hayata geçirilmesiyle; Türkiye’nin mobilite ve sağlık sektörlerindeki küresel dönüşüme uyumunun kolaylaştırılması, Ar-Ge çalışmalarının ve yatırımların artırılması, imalât sanayi ihracatının ve imalât sanayi üretimi ve ihracatı içinde yüksek teknoloji ürünlerinin payının artırılması, bu alanlardaki insan kaynağının geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Öte yandan, Yeni Yerli Malı Tebliği (SGM-2024/10) uygulaması ile yüksek teknolojinin teşvik edilmesi amacıyla yerli katkı oranı hesaplamasında “Artırılmış Teknolojik Ürün Puanı (TÜR Puanı)”, firmaların ithal girdi bağımlılığını azaltmak için “Zorunlu Yerli Girdi Listesi” ve yazılım ürünlerinde “Teknolojik Ürün Belgesi” zorunluluğu gibi düzenlemeler getirilmiştir.

Bu meyanda, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (TGB) ile Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerimizde projeler yürüten firmalarımıza sunulan desteklerin süresi 2028 yılına kadar uzatılmıştır. Bu bağlamda, Teknoparklarda faaliyet gösteren firmalarımızca tamamlanan proje sayısı 64.627, devam eden proje sayısı 16.576’dır. Benzer şekilde, Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri bünyesinde tamamlanan toplam proje sayısı 80.678, devam eden proje sayısı ise 18.624’tür.

Tüm bu çalışmalara ilaveten, imalat sanayimizin teknoloji yoğunluğunu artırmak amacıyla TÜBİTAK Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı (TEYDEB) tarafından çok sayıda nitelikli destek programı ve çağrısı yürütülmektedir.

Son olarak; Bakanlığımızca başarıyla yürütülen yatırım teşvik uygulamaları da, imalat sanayimizin teknoloji yoğunluğunun artırılarak orta-yüksek ve yüksek teknolojili sektörlere dönüşümün sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır.